

Bandsallad, Vademecum, Commodore 64, trauman från ungdomen och James Joyce – Minnen från förr

Redan när jag börjar skriva detta inlägg, under rådande högsommarkyla i väntan på min älskade fru Almas semestervecka inser jag att detta inlägg inte kommer fungera som en vanlig blogg (dvs, en slags dagbok som skrivs och publiceras på internet). Den kommer bli allt för omfattande för att passa in i det *formatet*.

Till skillnad från loggböcker som beskriver, platser, tidpunkter och händelser så är just detta inlägg en logg över mina reflektioner och tankebanor sprungna från en annan tid och andra platser.

Litteraturintresset

Jag lämnade grundskolan 1985. Jag hade klarat och blivit godkänd enligt LGR80. – Läroplan för grundskolan. Dessutom med inte allt för pjåkiga betyg.

Först när jag började på gymnasiet blev lektionerna i svenska riktigt intressanta. Då hade jag och mina klasskamrater lämnat grundläggande grammatik samt ord- och läsförståelse bakom oss enligt då gällande läroplan (LGR80). En ny värld öppnade sig. – In i ämnet kom litteraturhistoria i högre omfattning och även filmkunskap.

I gymnasiets svenskundervisning ställdes vi inför en intressant uppgift. – Läs boken, se filmen och möt författaren. – Vad har du lärt dig?

Boken Grisfesten finns numera även som e-bok. Innan vi såg filmen fick vi möjlighet att träffa författaren. Leif GW Persson. Han höll ett interaktivt föredrag i musiksalen på "Nisseskolan" i Trollhättan. Innan föreläsningen travade han upp en handfull snusdosor på katedern. Vår svenskalärare gjorde en grimas och lät blicken vandra runt i klassrummet i jakt på varje antydan till leende. Vid denna tidpunkt var det totalt snusförbud på hela skolan.

Ett annat intressant ämne i svenskan behandlade olika typer av sätt att skriva romaner. Hemingway representerade den "hårdkokta" stilen där författaren endast nedtecknar vad personerna i berättelsen säger. Vilka tankar personerna har överlåter Hemingway till läsaren att räkna ut. Joyce representerar motsatsen. Han hade ett totalt annat sätt att skriva. Litteraturvetare har definierat hans sätt som "Stream of consciousness". Joyce beskriver Leopold Bloom i hans inre monolog under ett dygn i Dublin. Boken heter Odysseus har bygger delvis på kopplingar till den grekiska mytologin.

Tekniken som Joyce använder kan också leda till tvära kast i tiden, där till exempel ett sinnesintryck associeras till ett minne som då återberättas. Det innebär i korthet att detta inlägg helt saknar en logisk disposition. Det bygger helt och hållet på mina associationer till ett för mig viktigt decennium. 1980-talet. Det var under det decenniet som *jag formades*.

Musikminnen

Jag har alltid haft ett stort musikintresse och har spelat flera instrument, hellre gärna än bra. Källan för inspiration var den lokala skivaffären. Där kunde man lyssna på vinylskivor. Veckans höjdpunkt var fredagskvällarna. Då sändes radioprogrammet Rakt över disc. Clabbes populära rappa käft varvades med den senaste upptempomusiken. Vi satt med våra kassettdäck och spelade bara in musik vi tyckte om. Musik som inte tilltalade spelade man över med bättre musik.

Kassetbandet spelades därefter flitigt hemma och i den bärbara "walkman" fram till dess att kapstanaxeln böjde sig och spred bandsallad i hela apparaten. Då kom även trubbiga blyertspennor till användning i ett försök att rulla tillbaka salladen.

CD-skivan blev ett tekniskt genombrott för musikälskare. Äntligen ett driftsäkert spelsystem. Man behövde bara ha ett trave skivor med sig för att kunna lyssna på musik timma efter timma.

Dagens teknik med musik-streaming via internet är än så länge oöverträffad. -Kanske inte så charmig och komisk, men med en myriad av alternativ som passar varje musiksmak.

Barn och ungdomar, snart 20 år in i Millennium 2, har svårt att förstå hur det vara att växa upp det "spartanska" tidevarv som 80-talet låter sig representera i denna korta skrift. Pekskivan har bytts mot smarta telefoner och laptops har bytt ut traditionella böcker i skolan.

Vic 20 och andra djävulspåfund

Min far, som under 80-talet deltog i flera internationella forskningsprojekt, berättade vid köksbordet en kväll att han skulle få ta hem en dator att jobba med. Mamma höjde rösten. Hon blev uppriktigt oroad och förbannad och gjorde gällande att "Om en dator kommer in i mitt hem, så får den ta min plats. Då går jag ut!".

Pappa försökte förklara att datamaskiner är framtiden. De kommer finnas i varje hem om några år. Du kommer kunna göra dina inköp hemifrån. Mamma replikerade direkt och menade att jag vill känna och lukta på varor jag vill köpa. Och med facit på hand, det är väl det ända som numera inte går att lösa med datorers hjälp. Än.

Jag var försiktigt positiv, men ville inte stöta mig med mamma.

Det blev en dator. En Sperry. En svindyr maskin. Det kom ungefär samtidigt billigare datorer som man kopplade till en vanlig tjock-TV. Vic 20, Luxors ABC80, Sinclair m.fl.

Jag gick min första programmeringskurs på ABF. Vi lärde oss skriva nyttoprogram i språket Basic.

Mamma märkte ganska snart att pappa hellre satt i källaren i flärpade på datorn istället för att gå runt och gnälla. Mamma flyttade inte ut.

Man kan förstå att tekniken uppfattades som rena rama science fiction under 70- och 80-talet. I dåtidens Bondfilmer förekom bildtelefoner. Ingen av oss kunde ana att bara 30 år senare skulle människor runt med bärbara bildtelefoner. Med en enkel knapptryckning kan du se personen du pratar med.

Så har det alltid varit. Människor är många gånger rädda för framtiden. Skräckpropagandan inför framtiden har blivit helt vardagliga ingredienser i människors liv. Utan att speciellt många har blivit galna. För några hundra år sedan påstods att man skulle få tomtar på loftet om man färdades fortare än 17 km/h. Järnhästen var ett påfund från helvetet.

Nu oroar sig människor mest för jordens klimat och för vissa religioners framfart i världen. Samtidigt utvecklas teknik i en aldrig så hög takt. Autonoma bilar, AI och sällsrobotar ska spara tid åt människor.

Råd och Rön – Den förpliktiga artikeln

Att fylla 13 år innebär att man blir tonåring, men för mig och mina syskon innebar det även att ta ansvar för inköp och matlagning en dag i veckan.

Tidningen Råd & Rön skrev 1982 en artikel om "Svensson-familjen" Helling som delade på så lika det gick på sysslorna i och runt hemmet. Efter artikeln gick det att komma undan städningen på helgerna, gräsklippningen och matlagningen. Nu,

nyligen fyllda 50 är jag tacksam över mitt intresse och färdigheter i matlagning.

Vid 13 fick jag även disponera hela barnbidraget. Mitt första inköp blev en egen knappteleson. Familjen hade så länge jag kunde minnas en cobra med pekskiva. De välbärgade grannarna hade diavox!

Barnbidraget och Diavox – Mindervärdig/fattig/efter jämfört med grannarna - Cobratelefonen

Vademecum och flourtanten

Varannan torsdag knackade det på klassrumsdörren. Då insåg man att man återigen missat att tajma toalettbesöket. Flourtanten var visserligen snäll, men jag minns än idag hur jag kämpade mot kräkreflexerna. Till slut lärde man sig att fejka sköljandet. Man tog helt enkelt inte in flourlösningen i munnen. Bra tandborstning och stomatol med flour var men än tillräckligt om du hade frågat mig.

Ibland hände det att den enda tandkräm som fanns att uppåda hemma bestod av de 13,2 mm runda ringarna från tubhatten på handfatskanten.

Då fick det bli VADEMECUM!!!! Denna förfärliga häxbrygd som fick tjänstgöra som substitut för vanlig tandkräm.

Nåväl, trots alla trauman från ungdomsåren, var tonårstiden kantad, med massvis av cyklande, kojabyggande i skogen och roliga upptåg. Jag tror att våra ungdomar numera kallar det sistnämnda för "pranks".

Göteborg i juli 2019

